

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään liitetystä työntekijöiden lähettämisestä koskevan ilmoituksen tekemiseen tarkoitettusta julkisesta käyttöliittymästä ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (lähettämisestä koskeva ilmoitus ja julkinen käyttöliittymä)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään liitetystä työntekijöiden lähettämisestä koskevan ilmoituksen tekemiseen tarkoitettusta julkisesta käyttöliittymästä ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (lähettämisestä koskeva ilmoitus ja julkinen käyttöliittymä) (U 54/2024 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Päivi Kantanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- täytäntöönpanopäällikkö Sakari Haataja, Oikeusrekisterikeskus
- juristi Anu Ikonen, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, työsuojelun vastuualue
- juristi Samuli Hiilesniemi, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- asiantuntija Mikko Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- varapuheenjohtaja Jyrki Ojanen, Rakennusliitto ry
- VT, vastaava lakimies Ville Wartiovaara, Rakennusteollisuus RT ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Verohallinto
- Akava ry
- STTK ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- tasa-arvovaltuutetun toimisto

Valiokunnan lausunto TyVL 1/2025 vp

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus ja valtioneuvoston kanta

Komissio antoi 13.11.2024 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään liitettävästä työntekijöiden lähettämistä koskevan ilmoituksen tekemiseen tarkoitettu julkisesta käyttöliittymästä ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (jäljempänä IMI-asetus) muuttamisesta (COM(2024) 531 final).

Asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö ja valtioneuvoston kanta ilmenevät valtioneuvoston kirjelmästä U 54/2024 vp.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Asetuksen tarkoitus ja keskeinen sisältö

Asetusehdotuksen päätarkoituksena on keventää jäsenvaltioiden viranomaisten ja yritysten hallinnollista taakkaa ja siten edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa. Ehdotuksen tarkoituksena on myös auttaa jäsenvaltioita seuraamaan lähetettyjen työntekijöiden oikeuksien suojeleluun tähtäävän EU:n lainsäädännön noudattamista ja tukea asiaan liittyvää hallinnollista yhteistyötä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä.

Asetuksessa säädettäisiin julkisesta käyttöliittymästä osana sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmää (Internal Market Information System, IMI) sekä siihen liittyvästä työntekijöiden lähettämistä koskevasta vakimuotoisesta ilmoituksesta ja ilmoituksessa vaadittavista tiedoista. Julkisen käyttöliittymän käyttöönotto olisi jäsenvaltioille vapaaehtoista. Jos jäsenvaltio liittyisi julkiseen käyttöliittymään, se ei saisi asettaa muita ilmoitus- tai tiedonantovaatimuksia palveluntarjoajille, jotka toimittavat lähettämislähtöjen julkisen käyttöliittymän kautta.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää valtioneuvoston tavoin asetusehdotuksen tavoitteita kannatettavina. Valiokunta korostaa, että käyttöliittymän käyttöönoton on oltava jäsenvaltioille vapaaehtoista.

Ilmoitettavat tiedot

Työntekijän vastaanottava valtio määrittää nykyisin, mitä tietoja lähetetystä työntekijästä on annettava, sekä menettelytavat tietojen toimittamiselle. Ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä tapahtuu Suomessa jo sähköisesti. Työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) mukaan ilmoituksessa on kerrottava komission ehdotusta yksityiskohtaisemmin joitakin tietoja. Esimerkiksi lähetettäessä työntekijöitä Suomeen rakennustyömaalle tai telakalle on ilmoitettava rakennuttajan ja pääurakoitsijan yksilöintitiedot ja yhteystiedot sekä lähetetyn työntekijän veronumero.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esiin, että asetusehdotuksessa ei ole huomioitu kaikkia tietoja, joita pidetään kansallisesti olennaisina lähetettyjen työntekijöiden oikeuksien suojelemiseksi, harmaan talouden torjumiseksi ja työnantajavelvoitteiden

Valiokunnan lausunto TyVL 1/2025 vp

noudattamisen valvomiseksi. Valiokunta pitää keskeisenä, että jatkovalmistelussa ilmoitusmenettelyä pyritään muokkaamaan siten, että siinä voidaan vakiolomakkeen tietojen lisäksi huomioida kansallisia tietotarpeita ehdotuksessa esitettyä laajemmin. Valiokunta katsoo, että kansallisten tarpeiden parempi huomioiminen parantaisi erityisesti työntekijöitä vastaanottavien jäsenvaltioiden edellytyksiä liittyä yhteiseen julkiseen käyttöliittymään ja lisäisi siten sen käytettävyyttä jäsenvaltioiden välillä.

Käyttöliittymän toimivuus ja käytettävyys

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esiin, että maantieliikenteessä nykyisin käytössä oleva yhteinen käyttöliittymä ei ole toiminnoiltaan ja käytettävyydeltään vastannut valvonnan tarpeisiin. Käyttöliittymä ei mahdollista tietojen käsittelyä valvonnan kohdentamiseksi toisin kuin työsuojeluviranomaiselle toimitettava ilmoitus, jota käytetään muilla aloilla kuin maantieliikenteessä.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta toteaa, että yhteisen käyttöliittymän käytettävyys valvonnan kannalta on olennainen seikka aikanaan arvioitaessa käyttöliittymään liittymistä. Jäsenvaltioissa, joilla on jo olemassa toimivat sähköiset järjestelmät, vaatimukset käyttöliittymän toiminnallisuudelle korostuvat.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 14.2.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Lauri Lyly sd
jäsen Miko Bergbom ps
jäsen Jessi Jokelainen vas
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Anders Norrback r
jäsen Olga Oinas-Panuma kesk
jäsen Karoliina Partanen kok
jäsen Jorma Piisinen ps
jäsen Mikko Polvinen ps
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Timo Suhonen sd
jäsen Henrik Vuornos kok
varajäsen Mia Laiho kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Meri Pensamo